

BOŽJA RIJEČ I EVANGELIZACIJA MLADIH

Povratak u Emaus

PASCUAL CHÁVEZ VILLANUEVA

Via della Pisana, 1111

Cas. post. 18333

00163 Roma-Bravetta, Italija

Primljeno:
27. 10. 2008.

Izlaganje na
znanstvenom
skupu

UDK 253-053.6

Sažetak

Autor tumači kako danas Božju riječ približiti mladima. U tu svrhu podsjeća na evanđeosku pripovijest o odlasku dvojice učenika iz Jeruzalema u Emaus i o njihovom susretu s Isusom. Cilj je evangelizacije, podsjeća autor, susresti Krista otkrivajući crkveni život i svjedočenje. Evangelizacija treba polaziti od zajedničkog života koji evangelizatori radosno žive i u toj radosti naviještaju Krista kojega su osobno susreli. Metodologija puta u Emaus pokazuje nam kako navjestitelj treba koračati zajedno s onim komu naviješta. Na putu treba dopustiti Isusu da govori i tu ga svatko treba primiti u svoj dom. Današnji odgoj mladih u vjeri valja temeljiti na sakramentalnom susretu mladih s Kristom. Mladima stoga treba pomoći da Isusa upoznaju i prepoznaju u euharistijskom susretu.

Ključne riječi: Božja riječ, evangelizacija mladih, Emaus, susret s Kristom, euharistijski susret

Moje se izlaganje odnosi na broj 53. *Radnog dokumenta (Instrumentum laboris [odsada: IL])*, gdje je riječ o stavu Crkve da »Kristovim vjernicima treba biti širom otvoren pristup Svetom pismu« (DV 22). To je »danas nužna pretpostavka za poslanje [...]. Radi toga je potrebno [...] potaknuti biblijski pokret među laicima..., posebice među mladima.« Ovdje ću se stoga usredotočiti na pitanje **kako** danas Božju riječ približiti mladima.

Kako bih odgovorio na pitanje *Radnog dokumenta* »kako se od svakodnevnog života dolazi do biblijskoga teksta odnosno od biblijskoga teksta do života«, odnosno »kako čitati Bibliju pomoću života i život

pomoću Biblije« (IL 22e) u evangelizaciji mladih, preuzimam poticaj iz evanđeoskog izvještaja o susretu na putu u Emaus, koji je »uzoran primjer vjernikova susreta s utjelovljenom Riječju« (usp. Lk 24,13-15) (IL 26b).

Imajući kao krajnji cilj življenje pashalnoga iskustva, pripovijest o Emausu poistovjećuje krajnji cilj do kojega vjernik treba doći, opisujući istovremeno vrijeme, put i **metodologiju** pomoću kojih to postići. Spomenuta epizoda, izvještaj o prošlom događaju, prikazuje hod prema vjeri i zajednici i opisuje njegove uvijek aktualne etape i sadržaje. Lukino pripovijedanje *nuđi nam točan opis hoda evangelizacije*. Tu

se kaže **tko**, Isus *pomoću svoje riječi*, i **kako**, *idući zajedno*, evangelizira.

1. CILJ EVANGELIZACIJE: SUSRESTI KRISTA OTKRIVAJUĆI CRKVENI ŽIVOT I SVJEDOČENJE

Pripovijedanje započinje prikazom odlaska dvojice Isusovih učenika iz Jeruzalema. Razočarani onim što se dogodilo tri dana ranije, napuštaju zajednicu, u kojoj međutim ima nekih koji kažu da su vidjeli živog Gospodina. Dvojica učenika ne mogu vjerovati glasinama koje šire žene (Lk 24,22-23; Mk 16,11). Tek na kraju puta, kad ugledaju Isusa kako ponavlja svoj čin prelamanja i dijeljenja blagoslovljenoga kruha, prepoznat će ga, ali će im on ubrzo nestati pred očima. Oni se odmah vraćaju u zajednicu. Neočekivani zaključak puta u Emaus bio je ponovni susret sa zajednicom učenika u Jeruzalemu. Uskrsli nije ostao s njima, a oni nisu mogli ostati sami: vratili su se u zajednicu u kojoj se susreće Krist.

Ponovno otkriće zajednice i povratak u Crkvu, mjesto u kojem se zajednički živi vjera, logična je posljedica osobnog susreta s Uskrsnim. Izvan zajednice navještaj evanđelja slični glasinama kojima ne treba vjerovati (Lk 24,22-23). Da Uskrsli nije boravio zajedno s njima tijekom puta i u kući, dva učenika ne bi otkrila da je živ niti bi ponovno poželjela živjeti zajedno. Prisjetimo se: nije važno je li povratnik prije toga napustio zajednicu. Međutim, važno je da se što prije vrati, odmah nakon što je vidio Gospodina. Samo onaj tko ponovno počne živjeti u zajednici, zna da je s njime bio Uskrsli i ponovno će doživjeti radost što ga je izbliza sreo (Lk 24, 35.32).

Ako je »život zajedništva s Bogom i s braćom cilj evanđeoskog navještaja«, onda je »za evangelizaciju« od odlučujuće važnosti »svjedočenje zajedničkog života, jer je

to iskustvo koje poput sjemena unaprijed omogućuje doživljaj stvarnosti koja nas očekuje«. ¹ Ako je »svjedočenje jedini *govor sposoban uvjeriti mlade* da 'Bog postoji i da njegova ljubav može ispuniti život' (Konst. SDB 62)«, evangelizacija treba kao osobito važno promicati opredjeljenje te »usmjeriti pažnju i snagu« na »jedinstvo Crkve i u Crkvi, koje je evanđeoski znak što ga Isus traži od učenika koje šalje u svijet«. ²

Valja dakle **biti ozbiljno zabrinut za evangelizaciju**, kakve god bile njezine metode i ne dovodeći u pitanje njezine najbolje nakane, ako ta evangelizacija ne polazi od zajedničkoga života koji evangelizatori radosno žive i ako onima koji su evangelizirani ne nudi radost zato što su u zajednici susreli Krista. Dogodi li se nešto takvo, tu je onda riječ o evangelizaciji koja nije nastala kao plod susreta s Uskrsnim niti može završiti u susretu s Njim. Oni koji su vidjeli Uskrsloga i koji su s njime blagovali, nisu ga mogli zadržati. Međutim, poželjeli su pripovijedati o doživljenom iskustvu vraćajući se u svoju zajednicu. To se nije dogodilo slučajno, nego je to dokaz zakona kršćanskog postojanja: onaj tko zna i navješta da je Isus Uskrsli, zajednički živi svoje iskustvo: »*Crkva je posebno vrijedno mjesto susreta s Kristom u vjeri.*« ³

Iako moramo priznati da »*pripadnost mladih Crkvi ne dostiže zrelost odjedanput*« ⁴, valja reći da bi, ako ne žive u njoj, vjera evangelizatora i vjera mladih bila manjkava. »Nedostajalo bi uporište neophodno za vjernički život.« Konačni cilj susreta s Kristom, njegovo jamstvo, jest ži-

¹ Usp. 21. Opći sabor SDB, br. 34.

² *Odgajati mlade u vjeri*, Dokumenti 23. Općeg sabora Družbe sv. Franje Saleškoga, Katehetski salezijanski centar, Zagreb, 1992, br. 219.

³ *Isto*, 140.

⁴ *Isto*, 141.

vjeti iskustvo Crkve, »razvijajući tako osjećaj pripadnosti kršćanskoj zajednici.«⁵

2. METODOLOGIJA: KORAČATI ZAJEDNO

Razlog zbog kojega je epizoda iz Emausa tako aktualna vjerojatno je u tome što je vrlo slična našoj duhovnoj situaciji. Lako se je poistovjetiti s tim učenicima koji se prije sunčeva zalaska vraćaju kući ispunjeni znanjem i iskustvom.

Odlaziti od Isusa razočaran, polazište

Više od onoga što se dogodilo u Jeruzalemu, razlog odlaska prema Emausu bilo je osobno razočaranje: malodušje učenika nastaje iz razočaranja koje ih je obuzelo zbog načina na koji se završilo njihovo druženje s Isusom iz Nazareta (Lk 14,17-21). Živjeli su zajedno s njim i taj je suživot u njima probudio najbolje nade: »prorok – silan na djelu i riječi pred Bogom i svim narodom«, činilo se »da je on onaj koji ima otkupiti Izraela« (Lk 24,19.21). Međutim, njegova smrt na križu pokopala je sva njihova nadanja. Bilo je više nego logično što su osjetili neuspjeh, osjećali su se prevarenima. Upravo stoga što su prije bili oduševljeni njime, nakon svega što se dogodilo bili su jako razočarani.

Razočaranje koje je uzrokovalo odlazak učenika, umor koji se u njima nakupio u tri godine tijekom kojih su slijedili Isusa i gorčina zbog toga kako se sve završilo naveli su učenike da napuste zajednički život. Sve bi nam to trebalo poslužiti kao opomena. Današnji mladi imaju malo zajedničkoga s tim učenicima, ali možda ništa toliko kao razočaranje zbog svojih snova te umor i gubitak oduševljenja zato što su Isusovi učenici. Često misle da slijediti Isusa nije nešto važno i da ne zaslužuje njihovu pozornost: onaj tko je mrtav i od-

sutan nije zaslužio da za njega troše svoj život.

To je trenutak kada valja poći u Emaus. Tijekom putovanja, na koje polaze ispunjeni tjeskobom, imaju prigodu i za susret s Isusom. Međutim, ne valja ići sam. Mladima je potrebna Crkva koja se približava njihovim problemima i njihovom malodušju, koja ne samo da s njima dijeli put i napore, nego zna s njima i razgovarati, prihvaćajući njihove dvojbe. Kako će Crkva moći predstavljati uskrsloga Gospodina ako nije zainteresirana za njihove brige i za njihov život? »Poći mladima i *susresti ih ondje gdje se nalaze*, bezuvjetno i velikodušno ih prihvatiti u našoj sredini, pozorno saslušati njihova pitanja i težnje, to su za nas temeljna opredjeljenja koja prethode svakom drugom nastojanju oko odgoja u vjeri.«⁶ To je bio prvi izbor Isusa na putu u Emaus.

Od poznavanja mnogih pojedinosti o Isusu do toga da ga se pusti govoriti na putu

Čini se da na putu jedino neznanac nema pojma o onome što se dogodilo u Jeruzalemu (Lk 24,17-24). Međutim, poznavanje brojnih pojedinosti o Isusu učenike nije navelo da ga prepoznaju. Poznavali su *kerigmu*, ali nisu došli do vjere, znali su mnogo o njemu, ali nisu bili sposobni shvatiti da hoda uz njih; znali su tako mnogo o mrtvacu da ga nisu uspijevali vidjeti živoga. Neznanac se morao do kraja založiti kako bi im pomogao da dogođeno gledaju u Božjem svjetlu, po Pismima. Tako su, razmatrajući Boga u Isusovoj povijesti, otkrili Božji plan i sve razjasnili: učiteljeva smrt nije bila ni nesreća ni tragedija, nego dio božanskog plana spasenja.

⁵ *Isto*, 140.

⁶ *Isto*, 98.

Poput Krista, i njegova Crkva treba prestati kod mladih podržavati neosnovane nade i lažna iščekivanja, nego ih mora učiti da podnose ono što se događa u njima i oko njih, pomažući im da iznova čitaju događaje u Božjem svjetlu, po njegovoj Riječi: obmane i lažne nade, makar se pojavile i dok se slijedi Isusa, nemaju budućnosti. Želimo li da naše znanje o Kristu postane Božje evanđelje za mlade, želimo li da sve ono što se događa bude susret s Njime, moramo njegovoj riječi vratiti ulogu vrhovnog vodiča njihovoga postojanja. Ako im ne omogućimo da u Božjem naumu uoče svakodnevnog događaja, sve dok ne čuju njegov glas u riječima i događajima koji se zbivaju oko njih, sve dok u našim rukama ne uoče njegovu ruku kako im pomaže, naše ih znanje neće dovesti do poznavanja Krista. To je spoznaja koju ni u kojem slučaju ne smijemo zanemariti.

Ako ne razgovaramo s njima, vodeći ih do uvjerenja da je sve ono što se događa dio velikoga, veličanstvenoga Božjeg nauka, plod i dokaz čudesne ljubavi, kako da mladi osjete da ih Bog ljubi? Da bismo uspjeli, moramo postati njihovi pratitelji u traženju smisla života i u traženju Boga.⁷ To je put koji se u Crkvi još uvijek premalo koristi, a koji je za mlade prijeka potreba: bez poznavanja Pisma, ne može se upoznati Krista.⁸

Primiti Isusa u svoj dom, odlučujuća etapa

Pošto su stigli u Emaus, učenici još nisu osobno upoznali Isusa, još nisu prepoznali Uskrsloga u nepoznatom pratitelju. Emaus zapravo nije bio krajnji cilj puta, nego odlučujuća etapa. Pozvan da, još nepoznat, ostane, Isus ponavlja svoju kretnju ne izgovarajući nijednu riječ: gost u tuđoj kući, pošto je ugošćen, ne oklijeva postati velikodušan domaćin. Kao kućedomaćin

blagoslivlja i dijeli kruh. Euharistijsko slavlje je među onima koji već vjeruju u Isusa Krista simbol njegove stvarne prisutnosti.

Dvojica iz Emausa nisu prepoznala Gospodina kad su zajedno s njime išla putem i od njega učila razumijevati smisao događanja. Puko tumačenje Pisma nije im otvorilo oči, jedino je zagrijalo njihova srca (usp. Lk 24,32). Ići s Isusom i slušati njegov glas nije bilo dovoljno. Ono što Isus nije uspio učiniti svojim praćenjem i razgovorom, tumačenjem Božje riječi, ostvarilo se euharistijskim činom: oči za promatranje Uskrsloga otvaraju se onda kada on, iako nije dobro raspoznat, ponavlja čin koji ga najbolje identificira (Lk 24,30-31).

Paradigma

Pripovijest o Emausu može biti *paradigma duhovne biografije naših mladih*: danas nemamo drugog izravnog pristupa Gospodinu Isusu osim onoga koji nam nudi zajednica okupljena u njegovo ime radi blagoslivljanja i međusobnog dijeljenja kruha. Jedino euharistijski spomen može našem srcu udijeliti ne samo radost i žar, nego oči da vidimo Gospodina i želju da ga prepoznamo.

Čitanje Pisma, iako pomaže otkriti Božji naum u svakodnevicu i ražaruje srce, ako ne vodi prema susretu s Kristom u zajednici koja je okupljena oko euharistijskog stola, ne služi ničemu. Nije važno jesmo li umorni ili razočarani, poput dvojice učenika u Emausu. Kad se lomi i dijeli kruh u zajednici, Isus izlazi iz anonimnosti: »ne može se graditi nikakva kršćanska zajednica, ako nema svoj korijen i stožer u slavlju presvete euharistije«⁹.

Odgoj u vjeri koji zaboravlja ili odgađa *sakramentalni* susret mladih s Kristom, ni-

⁷ Usp. *isto*, 122-128.

⁸ Usp. DV 25.

⁹ PO 6.

je siguran i djelotvoran način da ga se pro-
nađe. Slavlje euharistije jest i treba ostati
»izvor i vrhunac cjelokupne evangelizaci-
je«¹⁰. Euharistija je »izvor i vrhunac svega
kršćanskoga života«¹¹. Lažni je izgovor re-
ći da svi mladi nisu dostatno pripremljeni
za slavljenje susreta s Kristom. Susret s njim
nije naime nikada bio posljedica njihova
napora, pa ni plod njihove želje, nego Kri-
stova milost, koji onima koje ljubi dopušta
da ga susretnu. Jesu li oni iz Emausa bili
dostatno pripremljeni za otkrivanje Gos-
podina u nepoznatu suputniku?

U neobičnom doživljaju dvojice iz Emau-
sa pronalazimo odlučujuće i susljedne eta-
pe koje treba prijeći kako bi se u odgoju
mladih u vjeri ponovilo pashalno iskustvo
koje prati rađanje života u zajednici i apostol-
sko svjedočenje. »Sve ovo činimo nasljeduju-
ći Gospodinov primjer i njegovu meto-
du ljubavi Dobrog Pastira *na putu u Emaus*.
Nasljedujemo njegove stavove: činimo prvi
korak i pristupamo mladima; s njima ide-
mo putem, slušajući ih i dijeleći s njima
tjeskobe i čežnje; strpljivo im tumačimo
zahtjevnu poruku evanđelja; s njima se zau-
stavljamo da obnovimo gestu lomljenja kru-
ha i pobudimo u njima žar vjere.«

Prijedlozi

1. Na putu u Emaus **Isus se učenicima predstavio razgovarajući** s njima. Pri-

stup Božjoj riječi ne može se svesti na
čitanje i shvaćanje biblijskoga teksta.
To je hod radi susreta s uskrslim Isu-
som. Čitanje Riječi koje ne postane oso-
ban susret osuđeno je na neuspjeh.

2. Na putu u Emaus **Isus se predstavio učenicima prateći ih** tijekom čitavoga puta. Kako bi im omogućio razumi-
jevanje i otvorio njihova srca, Isus je
pratio učenike za vrijeme puta, iako je
to bilo udaljavanje od zajednice, i za-
nimao se za njihove probleme. Evan-
gelizator mora prihvatiti Isusovu me-
todu: pratiti put i dijeliti život onih
koje evangelizira.
3. Na putu u Emaus **Isus se predstavio učenicima** slušajući njihove brige i pro-
tumačio im je ono što se dogodilo **po-
zivajući se na Pisma** koja su govorila o
Njemu. Otkriti Božji plan u vlastitoj
povijesti cilj je čitanja Pisma. Božji plan
se otkriva kad se smisao onoga što se
dogodilo pronalazi u Isusu Kristu.
4. **Isusa je bilo moguće prepoznati jedino u euharistijskom susretu**. Čitanje Ri-
ječi koje nije uvod i etapa koja prethodi
euharistijskom susretu, ne dariva vjeru
i ne potiče na povratak u zajednicu.

¹⁰ PO 5.

¹¹ LG 11.

¹² *Odgajati mlade u vjeri*, 93.